

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei	
Pe jumătate de an	80 „			
Pe un pătrar de an	40 „			
Un număr	3 Lei.			
Pentru străinătate pe un an		260 Lei.		

PARTEA OFICIALĂ.

NOTE OFICIALE.

No. 7270 B. ex 1932

Sfântul Sinod sub 13 Decembrie a. c. Nr. 1928 ne comunică hotărîrea luată în ședința din 2 Decembrie a. c. privitor la taxele impuse pe apelurile și recursurile înaintate instanțelor disciplinare-bisericești respective și anume:

„Pentru procurarea fondurilor necesare susținerii Consistoriilor Spirituale Mitropolitane și Central, Sfântul Sinod a hotărît a se percepe de fiecare apel taxa de 100 lei și de fiecare recurs taxa de 2000 lei.

Taxele acestea se vor depune de către apelant sau recurent, odată cu înaintarea apelului în termenul legal cerut de art. 203 combinat cu 216, sau recursului, în termenul cerut de art. 269 din regulamentul disciplinar, la autoritatea îndreptățită a primi aceste acțiuni, care o va înainta Consistoriului ce urmează a judeca acțiunea introdusă.

Nedepunerea taxei respective odată cu acțiunea introdusă în termenul legal cerut de art. 203 și 216 pentru apel și 269 pentru recurs, atrage după sine pierderea dreptului de apel sau recurs, chiar dacă acestea au fost înaintate în termenul legal rămânând astfel definitivă sentința instanței atacată prin apel sau recurs.

Hotărîrea aceasta se pune în aplicare dela data publicării ei în revista „Biserica Ortodoxă Română” și în organele oficiale eparhiale de publicitate.

Deocamdată până ce aceste taxe vor putea da fondurile necesare la susținerea Consistoriilor

numite, mitropoliile, cu concursul episcopilor sufragane, vor susține plata membrilor săi delegați în aceste consistorii”.

Ceeace se comunică spre știre și orientare Caransebeș în 17 Decembrie 1932.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu

Nr. 6716 Șc 1932.

Congresul național-bisericesc în ședința sa dela 16 Octombrie a. c. a obligat toate parohiile cari se cuprind în Patriarhia Română să se aboneze la revista „Biserica ortodoxă română” plătinindu-și abonamentul din fondurile eparhiale.

Odată cu această încredințare atragem atențiunea asupra abonamentului restant, invitând Onoratele Oficii parohiale la gubonica lor achitare.

Abonamentul este de Lei 160 anual.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial ținută în 10 Decembrie 1932.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu

Nr. 6920 Sz. 1932.

În dorul de a munci cu folos pentru parohia sa preotul Tiberiu Mărgineanțu din Opatița a tipărit o carte intitulată „Cartea eroilor din comuna Opatița”.

În această carte sunt cuprinși eroii comunei morți în marele războiu, unii cu fotografiile lor, și însoțiți cu date biografice.

În scop de a servi ca model și altora, cât și de a sprijini activitatea unui împreună muncitor în ogorul lui Christos, invităm On. preoțime

să se provadă cu această carte de 60 pagini cu treizeci Lei.

Doritorii să se anunțe la autor în Opațița.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial ținută în 10 Decembrie 1932.

Consiliul eparhial.

*

Nr. 7185 E. ex 1932.

Către On. Oficii parohiale din Eparhia ort. rom. a Caransebeșului

Disponem, ca preliminarele pe anul 1933 să se prezinte la Adunarea parohială, ce se ține în luna Decembrie, în baza art. 39 al Statutului astfel că până la finea anului 1932 să fie înaintate toate preliminarele pentru anul 1933 Consiliului eparhial, spre cenzurare și respective spre aprobare.

Ce privește socoțile pe anul 1932, acelea au să se treacă prin consiliul și adunarea parohială ce se întrunesc, în urma Art. 39 al Statutului, în primul trimestru al anului 1933.

După trecerea lor prin corporațiunile parohiale, se vor înainta, de către Oficiul parohial pe lângă raport, împreună cu documentele justificative, Consiliului eparhial spre supravizuire, respective spre aprobare.

Caransebeș, 13 Decembrie 1932.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosf Tr. Badescu m. p.

Spre armonie.

Sunetele aranjate după anumite reguli dau ce numim armonie în domeniul muzicii și ca atari satisfac simțul auzului nostru, adică facultatea prin care primim impresii exterioare, ceea ce ne îndeamnă să le prindem și ascultăm cât mai des, pentru a ne alege cu sentimentul de încântare sufletească, de care nu ne putem lipsi în viața noastră cea de toate zilele.

Tot la fel suntem și cu culorile, cari combinate conform perceptelor gustului mai dezvoltat încă ne dau o armonie, care ne delectează ochiul îndestul și prin mijlocirea ochiului ne înviorează ființa astfel, că une-ori abia ne putem despărți de câte un tablou magnific, lucrat în culorile armoniei, menite să ne impresioneze cât se poate de adânc.

Armonia, coordonarea sunetelor e ca și căldura, ca și soarele, care apasă întunerecul și se manifestă ca un fel de mijloc de liniștire

al omului trudit, pe care îl aflăm pretutindenea, dacă îl căutăm înadins.

Unde nu-i armonie, acolo este asuprire, prigoană, invidie, acolo sunt pacoste, piedeci și năcazuri. Dimpotrivă pacea, milostenia, dărnicia sunt tot atâtea expresiuni puternice ale armoniei.

După cum vedem armonia se țesă din diferite fire. Unul din aceste fire este religiunea, adică totalitatea învățăturilor ce au de scop legătura dintre om și Dumnezeu.

Religiunea în înțelesul ei adevărat nu este alta decât armonie.

Nădejdea este ținta spre realizarea armoniei, iubirea e întruchiparea ei, iar credința întărește sufletul omului, pentru a se ridica în sfera înaltă a armoniei.

Legile omenești vremelnice cu dispozițiunile lor mărunte adeseori păcătuiesc contra armoniei în așa fel, că nu vedem să domnească acordul armonios între cei mulți ca și între cei puțini.

De aceea ținta noastră de căpetenie trebuie să fie egalarea diferențelor, ca cântarul tot în cumpănă să rămână.

Deci norma după care îți întocmești viața are să culmineze în aceea, că trăești în bună înțelegere cu deaproapele tău, în armonie cu natura, care te înconjură, de unde rezultă că vei fi în armonie și cu cele nepătrunse de mintea omului.

Dacă în toate acțiunile tale vei căuta să fi condus de acorduri clădite pe stâlpii armoniei, vei fi la înălțimea chemării tale ca om după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Astfel de gânduri trebuie să se zămislească în mintea noastră în preajma sfințelor sărbători ale Crăciunului, fiindcă aniversarea Nașterii Celui ce a propovăduit învățăturile, cari duc la armonie, are darul să producă în lăuntrul nostru sufletească acorduri de perfectă armonie.

Deci în vederea sărbătorilor de mâine să lăsăm pentru câteva clipe grijile la-oparte și sub scutul cadrelor largi al acestor sărbători să trăim acele clipe sub tratamentul binefăcător al razelor de armonie, care se desprind, cu atâta dor de a ajuta omenirea, din imnul de slavă cântat de corul îngeresc, pe când o stea strălucitoare stetea deasupra peșterii lui Vitleem: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bunăvoire“.

A. Moaca.

Bucură-te.

„Bucură-te, ceea ce ești plină de dar“.

a, Eva se întâlnește în raiu cu îngerul întunericului. Ingerul luminii cercetează pe Prea-sfânta Fecioară în casa ei. Eva nu se teme. Preacurata e îngrijorată. Acolo sâsâie șarpele, aici frumsețea îngerească cucerește cu adâncă închinăciune. Privește și tu, omule, fața plină de evlavie a Preacuratei Fecioare, ochii ei înrouași și strălucitori. Privește în grădina închisă a sufletului ei; acesta e un paradis mai frumos decât acela în care e Eva. Frumsețea și valoarea fiilor lui Dumnezeu sunt: smerenia, înțelepciunea, simplitatea sufletului. Acestor însușiri urmăm și noi închinându-ne Preacuratei. În acestea să ne adâncim, pe acestea să le sădim în sufletele noastre.

b, „Nu te teme, Marie“... zice îngerul. E bună și neîncrederea, căci atâtea și atâtea duhuri vânează sufletele noastre. Cel rău ni se înfățișează bun, iar păcatul firesc, fiindcă-l privim unilateral, fiindcă ne lăsăm stăpâniți de el. Dar când ești smerit și tare, nu poți să te temi, că te-ai amăgi. Un astfel de suflet exclude caprișul, duhul patimei și al instinctului. Asemenea exclude și teama. Față de îngerul Domnului fii încrezător ca Iacob; față de îngerul întunericului fii neîncrezător ca Iov. Să ne umilim atât pentru păcătoșenia noastră, cât și pentru neputința noastră, ca tot atunci să fim mai îndrăzneți, mai însullețiți având ajutorul lui Dumnezeu. Ceea ce te face fără vieață și laș, nu poate să fie dela îngerul Domnului.

c, „Ai aflat dar la Dumnezeu“. I-ai plăcut. El te-a creat și ales, ca întru tine să se odihnească, iar tu ai aflat desfătare întru acest raiu. Niciodată nu vei fi scoasă din el. — Noi avem să căutăm comoara îngropată și prea de multe ori numai cu înconjur ajungem s'o cunoaștem; — când îi simțim lipsa, înțelegem, cât e de bună și cât e de dulce. Iubește-mă, Doamne, și pe mine; dă-mi să te aflu pe tine. Iubește-mă așa, ca iubirea ta să nu se stingă de sufletul meu rece și sec. Iubește-mă, leagă-mă de tine cu puterea cea mare a iubirii tale.

Prohászka Ottokár, trad. de pr. F. Codreanu.

Pe pământul făgăduinței...

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

Flora e reprezentată prin multe *variități*. Găsim măsline, struguri, smochini, banani, palmieri. Maslinul seamănă cu salca noastră, colorarea frunzelor e verde prăfuit. E un arbore capricios, nu tolerează în apropierea sa altul dar dă rod abundent. Fructele stoarse dau untul de lemn care se folosește la pregătirea mâncărilor, în industrie și ca combustibil. Smochinele după culoare sunt albastre, verzi și galbenii. Le cunoașteam numai pe cele din urmă. Asta ne-a dat prilej la o discuție aprinsă, că pe cele vânete le credeam a fi prune, ear un prieten cu ochi de vultur, afirma contrarul. Dar m'a convins, că la o gară am cumpărat smochine, cari la prima vedere se păreau a fi prune bistrife. Sunt apoi migdale, persice, caise, granate, rodii, portocale, lămâi, dafini. Se cultivă grâul, secara, cucuruzul, fasolea, mazerea, cafeaua, ceva tabac — pe vremuri cultivarea lui a fost oprită, — crastaveți, ceapă, salată, sparanghel, bumbac.

Dintre *esențele forestiere* reșinoase, găsim pin (*halepensis*, *maritima*, *brutia*), cedru și chiparos, ear dintre foioase stejar, salcâm, frăgar — pentru trebuințele *sericulturii* întinse, — platan, paltin, tei, plop, salcă. Crește ciclamenul, orchidea, lăleaua, ferigă, oleander, mirtus, cactus, — care acolo ține locul spinului nostru, ear la noi îi dau cocoanele loc de onoare — spinul (*Ziziphus spiria* Cristi) din ale cărui ramuri s'ar fi împletit *cununa lui Iisus*, are și rod comestibil, tușișe de balsam, mărul din Sodoma, din care fata lui Lot a preparat cu tendință criminală vin, pentru a-i da tatălui său, rose de Ierichon și mulțimea plantelor subtropicale.

Suprafețele păduroase sunt foarte diminuate, poienele lipsesc.

Fauna este reprezentată prin multe neamuri. Așa întâlnim în Libanon urși, lupi, leopardul aproape a pierit, nu sunt rare hienele, șacalii, vulpile, vezurii. Se găesc gazele, capre negre, căprioare, iepuri, mistreți. Dintre paseri privighetoarea, iribița, potârnici, porumbei, rațe sălbatice, cocoș din deșert, cocostârci, cocori, sitari, rândunele și alte pasări călătoare, vulturi, bufnițe, corbi. Sunt mulți șerpi, șopârle, școrpioni și lacuste. Este camilion, ba chiar și crocodil, broască țestoasă. În Iordan și Marea Genezaretului, mult pește, nu heringi cum crede poporul nostru.

Dintre animalele domestice amintim turmele mari de oi de culoare fumurie, cari pe șolduri

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la **Librăria Diecezană**.

au câte o îngrămădire de său, țalane de capre, toate negre cu urechi lungi, mulțimea camilelor și dromedarilor, bovine, bivoli, călușei, măgăruși și cătâri. Caii, măcar că sunt de origină arabă, nu au calitățile străbunilor, vitele, cari servesc ca trăgători, sunt împodobite pe cap cu mărgelile de diferite colori, ear șeile sunt acoperite cu covoare de o frumusețe rară. Șeaua este fixată ca un ham pe șoldul de dindărăt al măgărușului. O asemenea călărie, nu cred a fi prea plăcută. Căruțe, afară de orașe nu se prea văd. Transportul mărfurilor și al diferitelor materiale precum și al călătorilor, se face pe șosele acu moderne, folosindu-se spatele animalelor, afară de bovine, — originalitatea unei astfel de *caravană* — în grupuri mai de multe ori mari și numeroase, — o profânează numai goana camioanelor și a automobilelor, ba mai nou a trenului, pe liniile ce se înmulțesc zilnic. Boii ori bivoli nu trag prinși în jug, ci li-se pune în corane un fel de frâu, care este legat de car cu frânghii. Laptele și carnea se folosește ca și la noi. Cănele și mătul nu e îngrijit de nime, e aproape sălbatec. Rămuitori se găsesc numai la creștini, dar în număr mic. Se cresc paseri de casă și se practică *apicultura*.

În urma curățeniei, care lasă de dorit, insectele parazitare, sunt multe. Roiuri întregi de țintari năpădesc asupra călătorului, pentru aceea sunt paturile provăzute cu *monstiquaire* — draperie de tulle alb subțire, — ca să fie ferit de înțepături, pe timpul cât se odihnește.

Am descris aici orografia, clima, flora și fauna Palestinei. Cele înșirate, se vor mai complecta cu cele ce urmează. Aici sunt numai cele ce se izbesc mai întâi în ochi și sunt generale.

E mare contrastul între belșugul din Ierichon și sărăcia deșertului, dar munca, care se depune acu, cu ajutorul tuturor mașinelor și metodelor moderne aplicate în agricultură și la recucerirea pârâginelor, se nizuește ca osteneala și cheltuelile să fie răsplătite cu rod îndestulitor.

Incercările acestea sunt la baza Palestinei, care se trudește a învia, prin sânguința, perseverența și jertfa poporului evreu.

Vrea și el o *pară*, pe care să o știe a sa.
(Urmează).

La Librăria Diecezană se capătă

COLINZI,

Cântece de stea etc. de N. Velcu.

Prețul 7 Lei.

Vina noastră...?

— O colaborare necesară. —

Că lăncezirea vieții religioase este un rău se dovedește și din faptul că de pretutindeni se îndreaptă glasuri de alarmă pentru curmarea ei, de pretutindeni se scriu vorbe frumoase, de indemn pentru intensificarea activității morale și înviorarea religiosității care este un interes de viață și al statului nostru.

Răspunzători pentru starea în care am ajuns astăzi sunt făcuți îndeosebi preoții și prin urmare cea dintâi condiție a unei refaceri ar fi revenirea preoției la adevărata datorie.

Problema este pusă greșit, căci dacă este adevărat că și noi avem scăderile noastre, totuși măsura este nedreaptă.

Iată dece:

Ca să creadă în Dumnezeu, să cerceteze biserica, să se împărtășească, înfârșit să păzească și să practice toate perceptele religiei, i-se cere numai țaranului, socotindu-se acestea ca un ce absolut și necesar pentru el.

Dela niciun intelectual nu se cer lucrurile acestea. Poate să nu creadă nici chiar în existența lui Dumnezeu, să nu cerceteze nicio dată biserica, ba chiar poate să batjocorească convingerea religioasă a țaranului, putând fi însă în acelaș timp un foarte apreciat cetățean. Și este socotit ca un cetățean onorabil prin faptul că viața și faptele sale sunt regulate de progresele științifice.

La acești intelectuali simțul corectitudinii, faptul că nu fac nici un rău, nu fură, nu mint, este, sunt ceace suplinesc religia, care după felul lor de a cugeta este necesară numai pentru sufletele simple.

Dar să ne lămurim:

Rațiunea de-a fi a oricărei religii este adevărul, deci și principiile sale sunt adevăruri absolute. Fiind astfel, ele sunt obligațiunii pentru toți, atât pentru țaran cât și pentru intelectual. Iar dacă nu sunt adevăruri principiile religiei, dece unii să fie încătușați a-le ține, iar alții dispensați de ele.

Lucrul acesta, sau mai bine zis întrebarea aceasta și-au început a o pune și țaranii.

Parcă și acum îmi răsună în urechi răspunsul fără înconjur al unui țaran, dat unui politician la o adunare de felul acesta în Caransebeș, care printre altele îndemna masa de săteni adunați să se teamă „și de Dumnezeu, să nu fure... etc.:

— „Bine Domnule, dela noi năcăjiții ceri să ne temem de Dumnezeu și să nu furăm,

dar dumneavoastră de ce nu vă temeți de el când ne furați avutul nostru“.

Ce-ar mai putea zice cineva! Răspunsul este adevărat și el ar trebui să fie un „memento“ pentru toți.

Au văzut și țaranii multe. Au văzut și la noi preoții multe purtări necorecte, multe abuzuri cari ici colo au făcut să se piardă încrederea. Dar cei mai mulți din noi ne facem datorințele cu cinste și va găsi cineva greșeli — dar — numai dacă le va măsura cu măsura fariseilor din Scriptură.

Dar rana cea mare stă în altă parte. Au văzut acești țărani necorectități neasemănat de mari la aproape toți intelectualii cu cari el vine în atingere.

Pe aceștia ei nu i-a văzut niciodată călcând pragul bisericii, nu i-a văzut niciodată făcând semnul crucii, (de spovedit ori cuminecat nici nu poate fi vorba) ci l-a văzut dușmănindu-se cu preotul ori înjurând pe Dumnezeu și de cele sfinte mai grosolan decât chiar cel din urmă servitor, ori furând ca cei mai abili escroci.

Și astfel văzând țaranul, și-a început și el a-și regula viața după cum l-a îndemnat mintea. El și-a pus astfel întrebarea: Dacă sunt adevărate cele ce spune preotul și scrise în sfânta Scriptură, de ce nu le urmează și domnul notar, învățător, pretor, etc. Dacă e bine ca eu să merg la biserică Duminică și sărbătorile, și să ascult sfânta liturghie, de ce domnul primar ține adunare comunală tocmai în timpul acesta ori receptorul strânge impozitele...?

Iată dar că tocmai dela aceia dela care țaranul așteaptă o pildă de urmat, tocmai ei bruschează sentimentul religios.

Și el le-a răbdat toate acestea și le mai răbdă, dar totuși câteodată paharul nemulțumirilor se umple și isbucnește.

Spuse acestea bine, ar trebui să înțelegem că o nouă refacere a vieții religioase este neapărat necesară pentru toate clasele sociale.

Statul nostru, cu toată eticheta sa de stat creștin face o enormă greșală.

În timp ce dela noi preoții cere o muncă mai asiduă pentru intensificarea religiosității, toate instituțiile sale de cultură, în frunte cu școalele nimicesc toate străduințele Bisericii.

Să nu pășim mai departe decât în cuprinsul unui sat: Bănățenii noștri au fost obișnuți să vadă în fiecare Duminică și sărbătoare pe copiii școalelor primare în biserică, iar în strană pe învățător. Se zice că Ministerul Instrucțiunii nu mai obligă pe învățători la cercetarea bisericii ci numai să se îngrijească ca școlarii să fie conduși la serviciul divin“.

Sunt mulți învățători vrednici cari nu se abat niciodată dela simțul datoriei spre marea bucurie și mângâiere sufletească a oamenilor, dar mărturisesc cinstit că însumi am văzut învățători — eșiți din școala nouă și după noile legiuiri — cari au adus pe școlari până la poarta bisericii, iar D-lor s'au întors înapoi în văzul și în indignarea poporului.

Unde este exemplul? Credeți că țaranul nu judecă?

Dar acei copii ce vor ajunge mâne? Ni-se impută de pretutindenii că bisericile ne sunt goale? Am putea spune că: iată una din cauze.

Sunt apoi școale de ucenici cari țin cursuri Duminică tocmai în timpul serviciului divin.

În cece privește școalele secundare, cine nu știe că numai profesorul de religie conduce pe elevi la biserică și numai el ar putea să spună cât are de luptat cu aceia ce vor să desființeze acest obicei. În vechiul Regat știu că este alt obicei: La sfârșitul fiecărui trimestru fiecare elev trebuie să aibe un certificat despre cercetarea serviciului divin. Certificatul îl dă preotul care slujește și la altar și oricine înțelege că certificatul se dă mai mult din milă, căci un control efectiv bietul preot nu-l poate face fiind ocupat cu conducerea sf. jertfe. Profesorii ceilalți n'au dat și nici nu dau pe la biserică.

Apoi în societate nu vedem, auzim, citim în fiecare zi cum întrunirile publice, recepțiile, adunările, tuturor societăților se țin dela 10—12 tocmai în vremea sf. Liturghiei. Și pe toate acestea statul le îngăduie și le protejează.

Iată răul, iată cauzele principale ale decăderii noastre religioase, iată cauzele cari duc și statul la ruină morală.

Dacă voim cu adevărat o refacere a sentimentului religios, aceasta nu este cu puțință decât printr'o frățească colaborare între preoți, deci între Biserică și ceilalți intelectuali.

Noi părăsindu-ne unele păcate în care am căzut și pe cari să avem tăria a ni-le recunoaște, iar ceilalți intelectuali să-și părăsească indiferentismul lor și spiritul anti-creștin.

Dumitru V. Anuțoi
preot.

„MAGII DELA RĂSĂRIT“

de

Dr. PETRU BARBU

cuprinzând frumoasele cântece și cuvinte ce le rostesc copii cari umblă cu steaua la sărbătorile

Nașterii Domnului

Se pot căpăta la „Librăria Diecezană“.

Ortodoxia în Ticvaniu-mare.

de pr. Ilie Hergan.

Aliniatul II. al prefeții din chestiune zice:

„Propaganda unirii se bazează, ori unde s'ar făcea ea, pe un argument fals, clișeu uzat: că unirea la poporul românesc ar fi fost o operă străină, rezultatul unor manopere ale dușmanilor neamului. Ei bine, istoria unirilor parțiale din Banat, întâmplate în veacul XIX, ne arată, ce a fost, cum s'a pornit și cum s'a realizat unirea la Români. N'avem decât să căutăm actele contimporane și în acelea găsim adevărul. Unirea a fost o pornire pur națională, pornire de eliberare de sub robia străină și rezultatele ei, pe lângă tot inconvenientul de a se fi împărțit Români în 2 religii (ceea ce iarăși reacțiunii susținute de străini este a se mulțumi), a fost nespus de binefăcătoare pentru neam. În special pentru Banat: biserica ort. rom. numai unirii îi poate mulțumii, că a scăpat de ierarhia sârbească“.

Am reprodus în întregime acest aliniat, pentru să se vadă mai bine cum dl. canonic îndrăznește, în scop prozelitistic, să restălmăcească adevărul istoric despre unire și urmările ei.

Conform oricărui manual de istorie bisericească din școlile noastre de stat, unirea este operă străină. Este triumful politicei curții din Viena, care a adoptat deviza „divide et impera“. Prin catholicizarea românilor ardeleni, este prea evident că Habsburgii au urmărit nu numai întărirea catholicizmului în detrimentul celorlalte religii din Ardeal, ci prin spargerea zidului unității lor sufletești, au ținut și slăbirea românilor deaci. Săparea prăpastiei, care se desparte pe români în două, au sprijinit-o din răspuțeri arhiepiscopul Strigoniului, primat al Ungariei Leopold Colonic și misionarii iezuiți ai acestuia, în fruntea cărora erau; Hevenesy care făcea planurile la curtea din Viena și Barany care supraveghea la fața locului ca planurile de catholicizare să izbutească între români. Iată deci, că unirea este o manoperă străină.

Ea nu este din convingere religioasă. Unirea seamănă mai mult a târg. Un târg, în care un mitropolit român, câțiva protopopi și preoți urmași de foarte puțin popor amăgit — fac cesiuni, se supun în materie de credință, sacrificând integritatea „legii“ (bisericii) românești, pentruca să câștige în schimb drepturi politice și sociale — bunuri lumești. Cu cât la facerea târgului acestuia, catolicii au umblat cu mai multă înșelăciune și cu cât urmările lui au dus la mai potentată mahnire a poporului românesc și la mai multe proteste, cu atât acestui târg nu i-se poate zice unire. Căci, în senzul scrierii chiar a unor autori catolici, ca de expl., a Principelui Max de Saxonia — este o supunere; un act aproape tot atât de rușinos pentru supunători ca și pentru supuși.

Prima urmare a unirii a fost desființarea Mitropoliei române dela Alba-Iulia, întemeiată de Mihai Viteazul la 1600 și sub a căreia inriscțiune a stat câțva vreme chiar și episcopia ruteană dela Muncaci. Supușii acestei mitropolii, rămași credincioși bisericii lor strămoșești sunt supuși apoi cruzimilor unei opere prozelitistice închiziționale, sunt prigoniți în modul cel mai puțin omenesc și au de a suporta de acum nu numai ura străinilor, ci și a fraților lor de sânge. Li se omoară preoții, li se ard bisericile și dărâmă cu tunurile mănăstirile. Și mai presus de toate, li se taie

orice legătură cu ierarhia bisericească din principatele românești, fiind aduși în atârnare de ierarhii străine.

Acestea sunt urmările absolut incontestabile ale unirii pentru biserica ort. română! Dl. canonic totuși nu se teme nici de păcat, nici de rușine să scrie că: Biserica ort. rom. numai unirii îi poate mulțumi, că a scăpat de ierarhia sârbească.

Nici pentru uniți însă nu sunt mai fericite urmările actului unirii dela 1698. În loc de mitropolie pe seama românilor uniți se înființează la Alba-Iulia episcopie supusă mitropolitului Ungur din Strigoniu care a delegat, ca să stea în coasta episcopului român unit, un teolog iezuit. Atanasie, care din mitropolit ort. ajunge episcop unit, mai apoi la 7 Aprilie 1701 încheie un legământ: căruia dl. Nicolae Iorga integral nostru istoric îi zice „cel mai înjositor act public sevârșit până atunci de un vlădică românesc“... și în urma cărui legământ, după cum scrie preotul unit Zenovie Păclisan, acest biet vlădică român ajunge „o păpușă împodobită cu strălucitul titlu de consilier al Majestății Sale Cesaro-Crăiești din Viena, în mâinile istețe ale iezuiților“.

Aceste urmări ale unirii, pentru uniți revoltă pe episcopul lor de mai târziu, pe Inocențiu Klein, care la 3 Dec. 1737 în dieta ardeleană îndrăznește să reclame drepturile, de câștigarea cărora accentuiază, că este condiționată unirea românilor cari și-au părăsit legea strămoșească, și despre carii, episcopul a mai zis „că pentru drepturile lor sunt gata să se facă și turci“.

Era justă revolta acestui episcop, simțitor la durerile poporului, din care s'a ridicat. Căci de fapt Curtea din Viena nu s'a ținut de cuvânt; românii ajung mai rău decât înainte de unire. Și aceasta pentrucă — după cuvintele de dureros adevăr ale aceluiaș episcop, rostite Cancelariei Aulice dela Viena — „sunt în guvern domni catolici, cari apără uniunea... dar... acești domni, cari sunt unguri și nu români, iubesc foarte mult uniunea, însă pe românii uniți, din ură națională, vreau să-i țină numai de *slugi unite și sclavi valahi*“.*)

Cererile acestui episcop însă rămân sterpe, ba îndrăznind să se prea revolte împotriva tratamentului despre care zicea, într'un act ce se păstrează încă, că „a rănit până la sânge clerul și națiunea română, care suspină într'o nouă robie egipteană“ — pentru vina acestei îndrăzneali a trebuit să sufere surghiun, vlădicul cu inima și suflet prea românesc.

(Urmează)

Ce este un concordat cu Vaticanul?

de Isaia Suru.

b) De ce n'a prins catholicismul la noi?

În Sfânta Scriptură, și anume în Evanghelia dela Ioan (C. 10) Mântuitorul, ne spune că păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale, iar oile îi recunosc glasul lui și merg după dânsul, iar celui ce sare peste gard în staul oilor, oile nu-i urmează și fug de dânsul, fiindcă e străin și tâlhar. Plecând dela cele spuse de

*) Rev. Bis. Ort. No. 3 din 1932. Din trecutul catholicismului în Ardeal de Dr. G. Ciuhandu.

Mântuitorul, vom vedea că situația catolicismului la noi se prezintă la fel cu a străinului. În ortodoxie, Biserica și neamul au fost nedespărțiți, suferințele și bucuriile lor, au fost comune, încât cu dreptul cuvânt se poate spune că Biserica ortodoxă și-a pus sufletul pentru neamul românesc întocmai ca și păstorul cel bun, pentru oile sale. Astfel ortodoxia devine un ce, care caracterizează neamul nostru; ea formează structura sufletească a neamului, un tezaur de mult preț al acestui popor, pe când catolicismul este numai al papei, este ceva străin, glasul căruia Românii nu-l cunoșteau și nu-i urmau. Așa deja cronicarul Ureche ne spune că după sinodul dela Florența 1438, Românii nici nu voiau să audă de numele papei și a Bisericii apusului¹⁾ iar Dimitrie Cantemir zice că „nici o religie nu este așa de urâtă Moldovenilor ca cea paisptă²⁾”. Iar în timpurile mai din urmă la 1819, în răspunsul divanului, motivul pentru care se opune catolicismului este „pentru că va uneli multe necuviințe și va pricinui lăcuiitorilor obștească turburare și răsvrătire³⁾” era socotit ca ceva vătămător, pricinuitoare de sminteli⁴⁾.

Și iată de ce. Papismul are o doctrină după cum am văzut ce pretinde supunerea necondiționată și a Statului și a credincioșilor, ba chiar și a gândului lor. Scopul ultim al Vaticanului este înființarea unui Imperiu, unei monarhii absolute, a cărei șefie să o aibă papa. Deci tendința de imperialism și absolutism⁵⁾. Aceste directive generale sunt de dreptul contrare firii și sufletului românesc, poporului românesc, căruia libertatea și independența atât pe teren politic cât și bisericesc îi sunt ceva de nedeslipit de el; pentru ele s'a luptat veacuri întregi. Poporul român cum am zis e format din elementul de bază, Dac, rudă cu Gelții și Galii. Ori Dacii știm ce mult prețuiau libertatea și independența. Decebal s'a străpuns cu sabia numai să nu cadă prizoner în mâna lui Traian!

Ori Francezii următori ai vechilor Gali, știm din istorie cât de mult au luptat pentru dobândirea independenței și libertății. Sancțiunea pragmatică, libertățile galicane contra papei, căruia nu-i puteau suferi pretențiile de subjugare, și amestec în treburile lor lăuntrice, ne dovedesc îndeajuns cele de mai sus. Dece în revoluția franceză o ură nemai pomenită se deslănțue contra clerului catolic — slujitori ai Vaticanului — pe care-i considerăm de dușmani,

iar după asaltul dela Bastille, revoluționarii s'au dus la Biserica și s'au rugat?!⁶⁾. Deci nu contra Bisericii erau porniți, ci luptau contra tendințelor imperiale și absolutiste ale papei pe cari nu le puteau suferi. Istoria Franței e plină de asemenea lupte. Cine a făcut să se prăbușească papismul din culmea puterii, dacă nu Franța? Iar, în ultimul timp s'au separat, Statul de Biserică!

Deci papismul a fost ceva străin, contrar structurii etnice a poporului, întocmai ca și la noi! De aceea, neamul românesc nu are nici o afinitate pentru catolicism, din potrivă între el și catolicism este un antagonism. Pe când între ortodoxie și firea lui a fost o afinitate, deaceia ortodoxia a putut să se alipească de poporul român și să plămădească, să-i formeze sufletul de creștin ortodox. Deci un amestec al Vaticanului în țara noastră, o subjugare a ei față de Vatican este contra firei⁷⁾, contra întregii ființe a neamului.

Chiar și istoria de 200 de ani a uniților ne probează aceasta. Românii trimiși la Roma să fie catolicizați și apoi să le fie armă de luptă la noi în Ardeal s'au folosit în biblioteci, — mijloacele ce i-le punea Vaticanul la dispoziție, — numai de ceace găseau în afinitate cu altul lor latin⁸⁾. Iată ce zice, cum reacționa Maiorescu față de absolutismul papal: „de spun ceva cei de la Roma să înlemnești și să caști gura” astfel „te consideră eretic și mai rău decât schismatic⁹⁾”. Iar mitropolitul unit Suluț la 1862 într'o scrisoare cât de amară se plângea lui Șaguna de amestecul autorităților catolice — „nu de origină comună” (străin) — cari „îl controlează... chiar și în locuri la care n'au nici un drept, îmi țin legată nu numai voia dar și conștiința mea¹⁰⁾”.

Iată de ce catolicismul nu prinde în sufletul neamului românesc! Greșesc foarte mult aceia, cari în diferite preținse studii, ori presă mai ales etc. ignorând trecutul, considerațiunile de mai sus, se declară vajnici apărători ai catolicismului, — e dureros că unii sunt fii ai Bisericii ortodoxi trecuți la catolicism, — confundând roadele civilizațiunii din apus cu roadele catolicismului (să ne aducem aminte numai de luptele papilor, de inchiziție, de reformă etc. cari au sguđuit întreg apusul) și apărători ai trecerei Românilor la această confesiune, deoarece dacă am fi fost catolici am fi progresat mai mult. Este o greșeală

1) După Melchisedec o. c. p. 26; (Letop. t. I. p. 106)

2) După, Idem p. 19. descrip. moldov. p. 283.

3) Idem p. 47.

4) Idem.

5) P. S. Vartolomeu o. c. p. 128.

6) R. Cândea concordate p. 60.

7) P. S. Vartolomeu o. c. p. 128.

8) Idem 120 și 126.

9) N. Iorgă ist. Bis. Rom II. pag. 205 cfr. Vartol o. c. p. 129.

10) Slavici die Roumenen p. 102-103 după Melchisedec o. c. p. 24.

de neiertat a afirma aceste concluzii necontrolate. Este interesant că pentru Biserica ortodoxă și clerul ei, atât pentru a noastră cât și pentru cea din Bizanț, n'au decît cuvinte de dispreț. Ori acest lucru poate să-l facă, numai unul, ce este în completă necunoștință de cauză sau condus de idei preconcepute.

ȘTIRI

Locale.

La vecernia de Duminecă în 11 Decembrie a vorbit candidatul de preoție *Iacob Crețiu* funcționar la Consiliul eparhial. Dsa a făcut un energic rechizitoriu omenirei pornită pe panta grijilor și preocupărilor pur materiale, adresând totuș un mișcător apel pentru revenirea la cele spirituale, cari singure dau rost existenței noastre, atât de vremelnică aici pe pământ.

Sărbătorirea P. S. Episcop Roman al Orăzii-mari. P. S. Sa Episcopul Roman Ciorogariu a împlinit zilele acestea vârsta de 80 de ani. Din acest prilej Eparhia întreagă a sărbătorit pe arhipăstorul său vrednic. La bucuria aceasta ne asociem și noi dorind neobos'tului arhipăstor și luptător neînfricat de eri, zile senine cu deplină sănătate trupească și morală!

Căderea guvernului francez. Intr'una din ședințele recente în camera franceză s'a desbătut chestiunea datoriilor franceze către Statele Unite ale Americii. Deși camera a susținut cu orice preț plățirea ratei cu scadența de 15 Decembrie a. c., guvernul în frunte cu d. Herriot s'au opus. Punându-se chestiunea la vot, cu mare majoritate s'a hotărât cererea unui moratoriu. În consecință guvernul d-lui Herriot s'a considerat demisionat.

Pioasă serbare comemorativă. Implinindu-se trei ani dela moartea prețimpurie a marelui luptător și ziarist Dr. Valeriu Branișce, societățile culturale din Logoj au aranjat eri, Sâmbătă, o impunătoare serbare de comemorare. Cuvântul de deschidere l-a rostit scriitorul G. M. Ivanov, președintele Sindicatului ziariștilor din România.

Pentru „Piatra Scrisă” de lângă comuna Armeniș, au mai dăruit: Biserica noastră din Iaz 40 lei, Biserica noastră din Obreja 100 lei, preotul Patriciu Rădoi 40 lei, inv. Ioan Șoma 40 lei, Nicolae Bojin 100 lei, locuitorii din Obreja: Rusalin Murariu, Romulus Țățoni, Petru Țățoni, Rusalin Grozav, Gheorghe Turcu, Pavel Cepău, N. David, Trailă Mătu, Mărgărușa Țățoni, Calina Ropescă și Elena Rădoi câte 20 lei; locuitorii din Ciuta: Nicolae Stănescu comerciant 40 lei, Constantin Țațu 20 lei, Nicolae Poznan 20 lei, cari sume, primindu-se cu mulțumită, s'au predat destinațiunii.

Cumpăr colecții întregi sau numeri singuratici din „Albina” (Viena), „Luminătorul” (Timișoara), „Tribuna” (Arad), „Drapelul” (Logoj) și „Renașterea” (Caransebeș), în scopul completării colecțiilor mele defectuoase. Dr. Dimitrie Cioloca, profesor, Caransebeș.

CONCURS.

Consiliul parohial al bisericii ort. române din Prigor în baza decisului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 6503 B din 19 Noembrie 1932 publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foia Diecezană” pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a din Prigor cu filia Putna, ce devine vacantă prin trecerea parohului Iosif Câmpeanu ca protopresbiter la parohia din Orșova.

Emolumente :

1. Sesiunea parohială constătătoare din 42 jughere în materă și 24 jughere în filie, pământ arabil și fânaș după care alesul preot va plăti toate impozitele.
 2. Leată fixă de 360 Lei dela materă și 60 Lei dela filie anual, în care se cuprinde birul parohial și slujba înmormântărilor simple.
 3. Taxele stolare uzitate.
 4. În lipsă de casă parohială, alesul va avea să se îngrijească singur de locuință și lemne.
- Se observe că în caz când filia Putna ar deveni parohie materă, atunci vnițele preotului din Prigor scad la propriile mijloace ale parohiei.
5. Concurenții au să producă act de învoire dela Prea Sfințitul Domn Episcop diecezan fără de care nu pot fi luați în lista de candidare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-înainta cererile de concurs, cu actele cuvenite adresat Consiliului parohial din Prigor prin Prea Onoratul ofici protopresbiteral al Mehadiiei în Prigor, având totodată să se prezinte în vre-o Duminecă s'au sărbătoare în sf biserică cu prealabila incuviințare a protopresbiterulu tractual spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic dar nicidecum în ziua alegerii.

Prigor în ședința Consiliului parohial ținută la 27 Noembrie 1932.

Iosif Câmpeanu m. p.

președinte.

Iosif Toader m. p.

notar.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Conspectul

„Manualele de religie pentru învățământul primar”, publicat în „Biserica ortodoxă română” Revista Sfântului Sinod, are în locul prim:

Cărțile de Religie

de Dr. P. Barbu și Pr. P. Bizerea

Pentru

1. Școalele de copii mici și clasa I a școalei primare Lei 10.—
2. Clasele II și III ale școalei primare „ 10.—
3. Clasa IV a școalei primare „ 10.—
4. Clasele V, VI, și VII ale școalei primare „ 15.—

Editate de **Librăria Diecezană, Caransebeș.**